

Sygn. akt I C 960/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2015r

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Kirsch

Protokolant: st. sek. sąd. Joanna Makać

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2015r w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko M. D.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

I. zasądza od pozwanego M. D. na rzecz powódki M. S. kwotę **136** (sto trzydzieści sześć) złotych tytułem odszkodowania wraz z odsetkami od dnia 21 czerwca 2014r do dnia 22 grudnia 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym, od dnia 23 grudnia 2014r do dnia 19 maja 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 20 maja 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

II. zasądza od pozwanego M. D. na rzecz powódki M. S. kwotę **1.000** (jeden tysiąc) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 1 stycznia 2015r do dnia 19 maja 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 20 maja 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

III. w pozostałej części powództwo oddala,

IV. odstępuje od obciążania powódki M. S. kosztami procesu,

V. odstępuje od obciążania pozwanego M. D. częścią opłaty od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona, przejmując ją na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 960/14

UZASADNIENIE

W dniu 11 sierpnia 2014r wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew, w którym powódka M. S. wniosła o nakazanie pozwanemu M. D. przeproszenie jej – za uderzenie w dniu 24 listopada 2013r – w formie pisemnego przeproszenia wysłanego listem poleconym o następującej treści: „Ja M. D. niniejszym przeproszam M. S. i wyrażam najgłębsze wyrazy ubolewania za naruszenie jej nietykalności cielesnej w dniu 24 listopada 2013r i spowodowanie jej rozstroju zdrowia na okres nie krótszy niż 14 dni oraz oświadczam, iż nigdy więcej z mojej strony podobne zdarzenie nie będzie miało miejsca”. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 136 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 26 marca 2014r tytułem odszkodowania za koszty rehabilitacji i leków oraz kwotę 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że w dniu 24 listopada 2013r pozwany naruszył jej nietykalność cielesną kopiąc ją w kolano. Przeciwno pozwanemu toczyło się postępowanie karne i wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2014r, wydanym w sprawie II K 101/14, Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim warunkowo umorzył przeciwko pozwanemu postępowanie. Powódka stwierdziła, że na skutek odniesionych urazów musiała poddać się rehabilitacji oraz przyjąć serię 12 zastrzyków leku A.. Poniosła w związku z tym koszt zabiegów rehabilitacyjnych w kwocie 80 zł oraz zakupu leków w kwocie 56 zł. Powódka podała, że cały czas doskwiera jej ból kolana przez co odczuwa dodatkowe cierpienia. Stwierdziła, że pozwany naruszył jej dobra osobiste i w związku z tym winien zostać zobowiązany do jej przeproszenia, zwrócić poniesione koszty leczenia oraz tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę zapłacić kwotę 5.000 zł.

W dniu 9 stycznia 2015r wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew pełnomocnika pozwanego, w której pozwany nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniesiono, że mocą wyroku karnego pozwany został zobowiązany do przeproszenia powódki, co też uczynił w formie ustnej prosząc ją o wybaczenie. Pozwany zaprzeczył, aby cierpienia fizyczne powódki miały związek z tym, że została przez niego kopnięta, zakwestionował wysokość dochodzonego zadośćuczynienia. Zarzucił również, że powódka zrewanżowała się atakiem na niego uderzając go w głowę i drapiąc. Powołał się przy tym na wieloletni konflikt pomiędzy stronami. Pozwany stwierdził, że powódka nie wykazała, aby konieczność zabiegów rehabilitacyjnych oraz przyjmowania leków była wynikiem spowodowanego przez niego urazu (k. 32-34).

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2015r pełnomocnik powódki cofnął pozew w części, w której powódka domagała się przeproszenia jej przez pozwanego, na co pełnomocnik pozwanego wyraził zgodę.

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2015r Sąd – w związku z cofnięciem pozwu – umorzył postępowanie w części dotyczącej żądania nakazania pozwanemu przeproszenia powódki w formie pisma wysłanego listem poleconym (k. 46).

Na rozprawie w dniu 5 maja 2015r pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie. Pełnomocnik powódki popierał powództwo w zakresie zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki odszkodowania i zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami, w związku z naruszeniem dóbr osobistych powódki. Pełnomocnik pozwanego nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie (stanowiska pełnomocników stron zarejestrowane na rozprawie w dniu 5 maja 2015r – 00:01:29-00:02:10).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powódka M. S. i pozwany M. D. są byłymi małżonkami (okoliczność wiadoma Sądowi z urzędu). Strony wraz z pełnoletnimi i małoletnimi dziećmi zamieszkują wspólnie w domu w miejscowości D. przy ulicy (...). Powódka i pozwany od wielu lat są skonfliktowani.

W dniu 24 listopada 2013r w miejscowości D. doszło pomiędzy stronami do sytuacji konfliktowej, która dotyczyła relacji powódki M. S. z jedną z córek. Pozwany M. D. był zdenerwowany, nie był w stanie pohamować złości i kopnął powódkę w prawe kolano.

Po zdarzeniu powódka udała się na Szpitalny Oddział Ratunkowy SPZOZ w M., gdzie stwierdzono u niej stłuczenie kolana oraz bóle kolana prawego.

W dniu 8 stycznia 2014r powódka została skierowana do poradni specjalistycznej z rozpoznaniem „stłuczenie kolana”. W dniu 25 marca 2014r powódka wykonała badanie USG kolana, za które zapłaciła kwotę 80 zł. Powódka miała możliwość wykonania tego badania w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, ale okres oczekiwania był zbyt długi. Z kolei podczas wizyty w dniu 23 maja 2014r lekarz przepisał powódce zastrzyki domięśniowe leku A.. Powódka zakupiła 12 ampulek leku za kwotę około 120 zł. W okresie od 23 maja do 4 lipca 2014r wykonano u powódki 12 iniekcji domięśniowych leku A..

Do chwili obecnej powódka nie była poddawana jakimkolwiek zabiegom rehabilitacyjnym. Oczekuje na rehabilitację, została zapisana na 2016r.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim, wydanym w dniu 22 kwietnia 2014r w sprawie II K 101/14, M. D. został uznany za winnego tego, że w dniu 24 listopada 2013r w miejscowości D. dokonał uszkodzenia ciała byłej żony M. S., w ten sposób, że kopnął ją w prawą nogę, w wyniku czego pokrzywdzona doznała obrażeń ciała w postaci stłuczenia okolicy prawego kolana, skutkujących rozstrojem zdrowia na czas krótszy od 7 dni. Postępowanie karne przeciwko M. D. zostało warunkowo umorzone tytułem próby na okres 1 roku. Nałożony został również na pozwanego obowiązek przeproszenia pokrzywdzonej M. S..

Pozwany wykonał orzeczony obowiązek i ustnie przeprosił swoją byłą żonę M. S. (okoliczność przyznana).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim wydanego w dniu 22 kwietnia 2014r w sprawie II K 101/14 (k. 8-8v), opisu badania usg z dnia 30 grudnia 2013r (k. 10), skierowania do poradni specjalistycznej (k. 11), paragonu fiskalnego z dnia 25 marca 2014r (k. 13), zlecenia na zabiegi (k. 15), wezwania do zapłaty i potwierdzenia odbioru (k. 16-18), dokumentacji lekarskiej (k. 55), zeznań powódki i częściowych zeznań pozwanego zarejestrowanych na rozprawie w dniu 5 maja 2015r, karty informacyjnej (...) z dnia 24 listopada 2013r (k. 8 w aktach II K 101/14), opinii biegłego z dnia 17 stycznia 2014r (k. 26 w sprawie II K 101/14).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Uzasadnienie pozwu oraz stanowisko pełnomocnika procesowego powódki wskazują, że powódka M. S. dochodziła w niniejszym procesie ochrony dóbr osobistych. Początkowo dochodziła tego, aby nakazać pozwanemu M. D. przeproszenie jej w formie pisemnej przesłanej listem poleconym oraz roszczeń pieniężnych. Ostatecznie żądała zasądzenia od pozwanego wyłącznie roszczeń pieniężnych – odszkodowania w kwocie 136 zł i zadośćuczynienia w kwocie 5.000 zł. Wywodziła swoje żądania z zachowania pozwanego, który w dniu 24 listopada 2013r dopuścił się uszkodzenia jej ciała polegającego na kopnięciu w kolano.

W świetle powyższego należało przyjąć, że powódka dochodziła w niniejszej sprawie ochrony dóbr osobistych i tym samym jej roszczenie zostało oparte o treść art. 23, 24 i 448 kc. Zgodnie z art. 24 par. 1 kc "Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny". Z kolei paragraf 2 art. 24 stanowi, iż „jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych”. Z powyższego przepisu wynika jednoznacznie, że ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania jest zatem przesłanką konieczną do udzielenia ochrony przewidzianej w powyższym przepisie. Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają definicji dóbr osobistych, a treść art. 23 kc ogranicza się do stwierdzenia, że dobrami osobistymi człowieka są w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Oczywiście wyliczenie dóbr osobistych osób fizycznych nie jest wyczerpujące. Należy przyjąć, że dobra osobiste to pewne wartości niematerialne łączące się ściśle z jednostką ludzką. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego można stwierdzić, że zdrowie, cześć, dobre imię i godność człowieka uznawane są za najważniejsze dobra osobiste.

Stosownie do treści art. 6 kc "ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne". Nie ulega zatem wątpliwości, że powódka M. S. winna udowodnić, że pozwany dopuścił się wobec niej opisywanych w pozwie zachowań, i że takim działaniem naruszył jej dobra osobiste.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, w szczególności w postaci zeznań powódki, częściowych zeznań pozwanego oraz dowodów z dokumentów, potwierdza stawiane przez M. S. zarzuty i daje podstawę do przypisania pozwanemu M. D. zachowania polegającego na tym, że w dniu 24 listopada 2013r dopuścił się uszkodzenia jej ciała poprzez jednokrotne kopnięcie powódki w prawe kolano. Pozwany sam przyznał, że kopnął swoją byłą żonę, ale zaprzeczał, aby kopnął ją w kolano. Twierdził, że dopuścił się kopnięcia w łydkę. Mając jednak na uwadze dowody z dokumentów w postaci: karty informacyjnej Szpitalnego Oddziału Ratunkowego SP ZOZ w M. z dnia 24 listopada 2013r, wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim wydanego w dniu 22 kwietnia 2014r w sprawie II K 101/14 oraz opinii biegłego J. R. sporządzonej w dniu 17 stycznia 2014r na zlecenie Komisarjatu Policji w H., w tej części zeznania pozwanego M. D. nie są wiarygodne. Nie potwierdziły się również zarzuty pozwanego, jakoby powódka M. S. dopuściła się wobec niego odwetu. Zachowanie powódki miało rzekomo polegać na uderzeniu pozwanego w głowę i podrapaniu go. Powódka kategorycznie zaprzeczyła twierdzeniom pozwanego. Z kolei pozwany nie przedstawił w niniejszej sprawie jakichkolwiek dowodów, które potwierdzałyby takowe zarzuty. Wbrew temu, co zostało podniesione w odpowiedzi na pozew, nie można poczynić tego rodzaju ustaleń na podstawie uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z dnia 22 kwietnia 2014r, ponieważ stosownie do treści art. 11 kpc – jedynie ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Nie dotyczy to zatem sporządzonych w sprawach karnych uzasadnień wyroków. Jak wynika z zeznań złożonych przez M. S. w sprawie II K 101/14 – podrapała ona pozwanego, ale wówczas, kiedy „na siłę” i wbrew jej woli próbował ją przytulić i pocałować. Brak zatem wiarygodnych dowodów na to, że powódka również – w ramach odwetu – dopuściła się uszkodzenia ciała pozwanego.

Mając na uwadze powyższą argumentację należy stwierdzić, że postępowanie pozwanego polegające na kopnięciu powódki było nieuprawnione, celowe, złośliwe i trudno oprzeć się wrażeniu, że w ten sposób pozwany dał upust swoim emocjom, które są wynikiem trwającego pomiędzy stronami konfliktu oraz wynikiem nieporozumień towarzyszących sprawie o podział majątku wspólnego zgromadzonego przez strony w czasie małżeństwa.

Nie ulega dla Sądu wątpliwości, że w ten sposób pozwany dopuścił się naruszenia dobra osobistego powódki M. S. w postaci zdrowia. Dobro to jako pierwsze wymienione jest w treści art. 23 kc, a analiza orzecznictwa Sądu Najwyższego przekonuje, że obok czci, godności i dobrego imienia, dobro osobiste w postaci zdrowia jest jednym z najczęstszych przedmiotów procesów w sprawach o ochronę dóbr osobistych. Zdaniem Sądu, w świetle ustalonych w stanie faktycznym okoliczności, postępowanie pozwanego było bezprawne. Na temat bezprawności działania, o której mowa w art. 24 kc, wielokrotnie wypowiedział się Sąd Najwyższy. W orzeczeniu z dnia 19 października 1989r (II CR 419/89) Sąd Najwyższy stwierdził, że „za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiająca je, oraz że do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się 1) działanie w ramach porządku prawnego, 2) wykonywanie prawa podmiotowego oraz 3) działanie w obronie uzasadnionego interesu”. Jak podniesiono powyżej, nie mamy w sprawie do czynienia z żadnymi szczególnymi okolicznościami, które by usprawiedliwiały działanie pozwanego bądź wyłączały jego bezprawność.

Oczywistym jest, że jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego zostanie wyrządzona szkoda majątkowa, to poszkodowany może żądać nie tylko usunięcia niemajątkowych skutków naruszenia oraz zasądzenia zadośćuczynienia, ale również naprawienia szkody na zasadach ogólnych. W tym celu musi wykazać szkodę, zawinione działanie sprawcy oraz normalny związek przyczynowy między tym działaniem, a szkodą. W zasadzie zwrot dotyczy kosztów już poniesionych. W toku procesu powódka zmodyfikowała swoje twierdzenia, które znalazły się w uzasadnieniu pozwu, zeznając, że do chwili obecnej nie była poddawana żadnym odpłatnym zabiegom rehabilitacyjnym. Stwierdziła, że zapłaciła kwotę 80 zł za badanie USG stawu kolanowego, a nadto zakupiła 12 ampulek leku A. za kwotę około 120 zł. Sąd uznał, że wykonanie badania USG stawu kolanowego, a co za tym idzie poniesienie opłaty w kwocie 80 zł, było celowe i pozostaje w związku z zachowaniem pozwanego i jego następstwami. Powołanie się na zasady doświadczenia życiowego jest wystarczające aby stwierdzić, że z powodu organizacji publicznej służby zdrowia, w zasadzie nie jest możliwe wykonanie takiego badania „od ręki” w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. Trudno zatem stawiać powódce zarzut, że w dniu wizyty lekarskiej (25 marca 2014r)

wykonała takie badanie odpłatnie. Na dowód poniesionych kosztów powódka załączyła do akt sprawy paragon fiskalny (k. 13). Z kolei z zaświadczenia lekarskiego z dnia 26 marca 2015r wynika, że w okresie od 23 maja do 4 lipca 2014r wykonano u powódki 12 iniekcji domięśniowych leku A.. Pozwany poprzestał w sprawie jedynie na stwierdzeniu, że przyjmowanie tego leku pozostawało bez związku z kontuzją kolana powódki, ale pierwotnie zgłoszony w odpowiedzi na pozew na tę okoliczność dowód z opinii biegłego lekarza, został przez pozwanego cofnięty. Z przedstawionych przez powódkę wyników badań i wskazań lekarskich wynika, że u powódki zdiagnozowano uszkodzenia obu łąkotec kolana prawego, stany zapalne, zwyrodnienia, co skutkowało zleceniem iniekcji domięśniowych leku A.. Z ogólnie dostępnych opisów i ofert przedmiotowego leku wynika, że stosowany jest w przypadkach zwyrodnień oraz stanów zapalnych stawu kolanowego, a cena 6 ampulek do iniekcji kosztuje przeszło 60 złotych. Zdaniem Sądu, powyższe informacje są wystarczające do pozytywnego zweryfikowania zeznań powódki, że zalecono (przepisano) jej przedmiotowy lek w związku ze stłuczeniem kolana, i że na zakup 6 ampulek wydatkowała kwotę 56 zł. W tym zakresie pozwany poprzestał wyłącznie na zanegowaniu zeznań powódki, nie przedstawiając jednak obiektywnych i wiarygodnych dowodów.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że powódka M. S. udowodniła w sprawie, iż działanie pozwanego wywołało uszczerbek w jej dobrach majątkowych (szkodę) w kwocie nie mniejszej niż 136 zł, na którą składał się koszt wykonania badania USG (80 zł) i koszt zakupu 6 ampulek leku A. (56 zł). Jak wynika z akt sprawy, pismem z dnia 29 maja 2014r, które doręczone zostało pozwanemu w dniu 13 czerwca 2014r, powódka wezwała pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania w łącznej kwocie 5.000 zł z tytułu naruszenia jej dóbr osobistych. Po doliczeniu do tej daty siedmiu dni, Sąd uznał, że od dnia 21 czerwca 2014r pozwany pozostawał w zwłoce w zapłacie powódce kwoty 136 zł tytułem odszkodowania. Zatem od tego dnia zasądzone zostały na rzecz powódki odsetki ustawowe od przyznanej kwoty.

Zgodnie z art. 448 kc – „w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (...)”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że roszczenia z art. 448 kc mogą być dochodzone wyłącznie w wypadku zawinionego naruszenia dobra osobistego. Nadrzędnym celem zadośćuczynienia jest kompensata poniesionej krzywdy, ale nie mniej istotną funkcją tego środka jest funkcja represyjna i prewencyjno-wychowawcza. Nie ulega wątpliwości, że działanie pozwanego polegające na uszkodzeniu ciała powódki M. S. było zawinione. Pozwany działał z pełnym rozeznaniem, świadomie i po to, aby dać upust swoim negatywnym emocjom wobec byłej żony. Takie zachowanie zdecydowanie zasługuje na potępienie. Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 1.000 zł uznając, że w okolicznościach niniejszej sprawy kwota ta będzie wystarczająca do zrekompensowania M. S. skutków naruszenia jej dobra osobistego. W niniejszej sprawie powódka dochodziła zasądzenia odsetek ustawowych od przyznanego zadośćuczynienia od daty wniesienia pozwu. Mając jednak na uwadze, że odpis pozwu został pozwanemu doręczony w dniu 24 grudnia 2014r, po doliczeniu do tej daty siedmiu dni, Sąd zasądził na rzecz powódki odsetki ustawowe od dnia 1 stycznia 2015r do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie jako nadmierne i wygórowane roszczenie powódki M. S. w zakresie zadośćuczynienia zostało oddalone.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd na podstawie art. 23, 24 par. 2 oraz 448 kc orzekł jak w wyroku.

Początkowo powódka dochodziła nakazania pozwanemu przeproszenia jej w formie pisma przesłanego listem poleconym, ale w tym zakresie pozew został cofnięty. Należy zatem uznać powódkę za osobę przegrywającą sprawę w tej części. Również w zakresie dochodzonego zadośćuczynienia jej żądanie zostało uwzględnione jedynie w 1/5 części. Takie rozstrzygnięcie winno co do zasady skutkować stosunkowym rozdzieleniem kosztów i większą ich częścią obciążyć powódkę. Sąd uznał jednak, że zachodzą podstawy do zastosowania normy art. 102 kpc. Jak wynika z oświadczenia majątkowego powódki utrzymuje się ona z dochodów z działalności gospodarczej na poziomie około 1.350 zł miesięcznie. Otrzymuje również od pozwanego alimenty na dwie małoletnie córki w łącznej kwocie 500 zł miesięcznie. Powódka obciążona jest jednak kosztami eksploatacyjnymi domu w niemałej wysokości oraz ratą kredytu bankowego w kwocie około 1.000 zł miesięcznie. Dlatego też Sąd uznał za stosowne odstąpienie od obciążania powódki obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego. Biorąc pod uwagę, że aktualna sytuacja materialna

pozwanego również jest zła, Sąd odstąpił od obciążania go częścią opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona.